

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom prihodnje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo:

Za celo leto . K 10.—
• pol leta . . . 5.—
• četrta leta . . . 250

Za Ogrsko in inozemstvo:

Za celo leto . K 11.—
• pol leta . . . 550

Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 20 v.

Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za 1/1 strani K 160.—
• 1/2 . . . 80.—
• 1/4 . . . 40.—
• 1/8 . . . 20.—
• 1/16 . . . 10.—
• 1/32 . . . 5.—
• 1/64 . . . 2.—

Privečkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 29.

V Ptuj, v nedeljo dne 21. julija 1918.

XIX. letnik.

Nemška zmaga na zapadu: Čez 18.000 vjetih. Brezuspešni italijanski napadi. — Boji v zraku in na morju. — Nemški kancler o položaju. — Pričetek parlamentarnega zasedanja.

Po dolgem odmoru odprla so se spet vrata državne zbornice za „plodonosno delovanje.“ Kako je burni pričetek pokazal, nimamo od parlamenta mnogo ali ničesar pričakovati. In kakor so po poročilih dnevnikov med poslanci že drugi dan obvladala slaba zanimanja, smemo trditi, da to tudi velja ne samo za nas in naše somišljenike, ampak za celo Avstrijo.

Predsednik dr. Groß pozdravil je najprej poslance ter obžaloval, da je bilo parlamentarno delovanje prekinjeno ter izrazil upanje, da bo zasedanje ugotovilo in utrdilo ustavne razmere. Med odobravanjem cele zbornice sporočil je srčne pozdrave in želje našim junakom na fronti, za katere imamo vsi neomejeno občudovanje in hvaležnost.

Z dvetretinsko večino sklene zbornica pričeti s prvim branjem budgetnega provizorija in ob enem s tem pa razmotrivati vprašanja o raznih dogodkih zadnjega časa o zunanji in notranji politiki in o raznih zadevah vlade.

Ministerski predsednik dr. pl. Seidler predstavi nato zbornici nova člana kabineta, vodjo urada za ljudsko prehrano ministra dr. Paula in notranjega ministra viteza pl. Gayera.

Ministerski predsednik označi nato v daljšem govoru značaj vojne, govori o notranji propagandi, o možnosti za dosego miru in trdi, da bo vlada vsako resno inicijativo od sovražne ali tretje strani vestno pretresla in vse storila, da bi se dosegel tolikanj zaželjeni mir. Združeni s svojimi zvestimi zavezniki bomo mogli sigurno izsiliti konec svetovne vojske. Ministerski predsednik govori nato še o prehrani, užigosa tihotapsko trgovino. Posebno zanimanje zbudil je govor o preobratu v nemški kurz in izjavil:

„Če obstoja v Avstriji sploh kak politični kurz, more biti samo tak, ki daje popolno varstvo upravičenim interesom nemškega naroda. Stara in neovržna resnica je, da se v Avstriji ne more vladati proti Nemcem in ravnatoku malo brez Nemcev. To ne velja samo za to vlado, marveč za vsako vlado in sicer tem bolj, ker je komaj razumljiva smota, če se v gotovih krogih domneva, da more združenje nemških strank samo na sebi dovesti do ustvaritve večine. Hrbitišče naše države je nemški narod in bo ostal nemški narod. Vlada je odločena, da se v zasledovanju svojega kurza ne da motiti. On govori obenem v tem duhu, če izjavlja, da ostanejo onim strankam, ki stoje danes na strani, vrata za sporazum

na stečaj odprta. Vsaki stranki je dana pravica zahtevati ono, kar potrebuje, da more narodno, kulturno in materijelno uspevati. Vrata pa, ki vodijo do sporazuma, imajo z velikimi črkami nadpis: „Dobrodošli vsi, ki so zvesti dinastiji in državi.“

V tem stališču seveda ni niti najmanjše sovražnosti proti drugim narodnostim. Frevolna in nespametna bi bila vlada, ki bi zagrešila tako sovražnost. Tembolj nespametno bi bilo to, ker tako mišljenje ni nemško.

Med politične pripovedke spada tudi domnevanje, da hočejo Nemci v Avstriji podjarmiti druge narodnosti. Kar zahtevajo Nemci v Avstriji in kar morejo s popolno pravico zahtevati, to je samo priznanje načela, da se mora priznati v državi enakopravnih narodnosti nemškemu narodu stališče, ki mu gre po njegovi zgodovini in kulturi.

Avstrijski Nemci ne zahtevajo za sebe več, kakor morajo zahtevati, da se ta v narodnih bojih od nekaj živeča država ne omaje v svojih temeljih. V ostalem ne zahtevajo Nemci, kolikor vem, ničesar drugega, kakor da morejo živeti v miru in se morejo razvijati v miru.“

Nato je govoril o razmerah v Galiciji, se dotaknil vprašanj socialne politike in končno zavračal očitanja, kakor da bi on bil kak sovražnik parlamenta in stremil po absolutizmu in režimu do § 14.

Po govoru ministerskega predsednika začela se je debata in govorijo dalje poslanci različnih strank. Kakor je to pri nas navada, prišlo je že do burnih nastopov.

Izvajanje viteza pl. Seidler glede Nemcev, da ti drugega ne zahtevajo, kakor da morajo v miru živeti in se morajo razvijati v miru lahko tudi od večine domovini zvestega slovenskega naroda trdim. Naš program je mednarodni mir in mednarodni gospodarski razvoj.

Ko se ta list tiska, še se ne ve, ali bo dobil Seidler večino. Govori se že o njegovem nasledniku in imenujejo se različna imena.

Vojna.

Avstrijsko uradno poročilo od četrčka.

K.-B. Dunaj, 11. julija. Uradno se danes razglša:

Na italijanskem bojišču nobeni posebni dogodki.

V Albaniji so se naše čete v novi oporni črti nastanile. Neka v dolini Devoli naprej tipajoča francoska kompanija je bila zavrjnena.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od četrčka.

K.-B. Berlin, 11. julija. Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armadna skupina prestolonaslednika Rupprechta. Po dnevu zmerna bojovna delavnost, ki se je na večer večkrat oživela. Ponočni poizvedovalni boj. Močnejši sunek sovražnika severovzhodno od Bethune je bil zavrjen.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika. Živahna ognjena delavnost med Aisne in Marne. Ponovni delni sunki, ki jih je vodil nasprotnik iz gozda od Villers-Cotterets, potisnili so naše straže na Savieres-ozemlje nazaj. — Od letalskega brodivoja 6 ameriških letal, ki je hotelo napasti Koblenz, padlo je pet letal v našo reko. Posadka se je vjelo.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 12. julija. Uradno se danes razglša:

Nikjer večji bojovni dogodki.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 12. julija. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armadne skupine prestolonaslednika Rupprechta. Artiljerijska delavnost je na večer oživela in se je čez noč povišala do ljutih ognjenih napadov na bojne pozicije in zadajšnje ozemlje. Južno-zapadno od Yperna in pri Bailleul-u kakor severno od Alberta so bili močnejši sunki, večkrat poizvedovalni oddelki sovražnika, zavrjeni.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika. Med Aisno in Marne ostala je bojovna delavnost Francozov vrta. V bojih v prednjem polju ob gozdu Villers-Cotterets napravili smo vjete. Vzhodno Reimsa odbili smo poizvedovalne sunke sovražnika.

Lajtnant Neckel izvojeval je svojo 20. zračno zmago. Od večeraj v poletu na Koblenz poročanega ameriškega letalnega brodivoja padlo je tudi šesto letalo skozi strel v našo roko.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 13. julija. Uradno se danes razglša:

Na benečanskim gorskim fronti poizvedovalne praske. Drugače nič pomembnega. Šef generalštaba.

siges-a vzeli smo nekaj utrjenih višin. — Število vjetih se je na več kakor 18.000 zvišalo.

Nad bojnim poljem je bilo večeraj vnovič 36 sovražnih letal in dva pritrjena balona sestreljenih. Lajtnant Wenkhoff izvojeval je svojo 37. in 38., lajtnant Loewenhardt svojo 37., oberlajtnant Lörzer svojo 26., lajtnant Bolle svojo 22. in vicefeldvebel Throm svojo 21. zračno zmago.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Von Seidler.

Slika nam kaže ministerskega predsednika pl. Seidler, ki stoji sedaj v sredini

Dr. Ernst Ritter Seidler von Fouhntenege

evropskega zanimanja, ali se mu bo posrečilo parlamentarne zapletke rešiti in se osebnega padca varovati.

Vojna na morju.

20.000 brutto-register-ton potopljenih.

K.-B. Berlin, 12. julija. Od naših podmorskih čolnov so bili v Kanalu vnovič 4 oboroženi parniki z skupno 20.000 brutto-register-tonami potopljeni.

Šef admiralnega štaba mornarice.

15.500 brutto-register-ton.

K.-B. Berlin, 13. julija. Na severnem bojišču uničili so naši podmorski čolni 15.500 brutto-register-ton sovražnega ladjinega prostora. Trije od teh potopljenih parnikov so bili iz močno zavarovanega spremstva sestreljeni.

Šef admiralnega štaba mornarice.

17.000 brutto-register-ton potopljenih.

K.-B. Berlin, 16. julija. V zatvornem okolišju Srednjega morja je bilo skozi delavnost naših podmorskih čolnov 4 parnikov in 9 jadernic z skupno 17.000 brutto-register-tonami potopljenih.

K.-B. Berlin, 16. julija. Pred nekaj tedni sestrelil je en podmorski čoln v Srednjem morju od 3 obloženih parnikov nekega spremlevalnega vlaka, dva parnika. Kapitan enega bil je vjet. Štel je komaj 27 let. Imel je na svojem potopljenem parniku poln tovor letal na krovu in je plul iz Malte v Milos. Drugi parnik vozil je 4000 ton premoga, 200 ton druge zaloge, namenjen za isto mesto. Kakor je kapitan poročal, padli so zadnje nedeljo trije obloženi parniki torpedom naših podmorskih čolnov kot žrtev. Če si predstavljamo vrednost enega modernega letala, potem si lahko preračunimo, kako dragocen tovor se je našim sovražnikom s potopljenjem letalnega parnika odtegnil.

Nemška podmorska vojna.

Berlin, 5. julija. Pri tretjem branju proročuna za mornarico je opozarjal poslanec Pfleger na izjave francoskega podtajnika, da sta bili 1/2 nemških podmorskih čolnov uničeni in da ententa uničuje dvakrat toliko podmorskih čolnov, kakor jih more Nemčija zgraditi. Državni tajnik mornariškega urada

von Capelle je označil te navedbe za neresnične. Ravno tako neresnična je izjava angleškega mornariškega ministra, da je bilo od januarja t. l. sem potopljenih več podmorskih čolnov, kakor jih je bilo zgrajenih. Nasprotno je res, nemški podmorski čolni se dvigajo tako, kar se tiče števila, kakor tudi konstrukcije. Za presojo vojaškega uspeha podmorske vojne so najzanesljivejše merilo uradne objave admiralnega štaba o potopitvah. Če se še danes, ko je bilo okroglo 18 milijonov ton, ki so bile sovražniku na razpolago, uničenih, uničuje dan na dan do 5 večjih ladij je to dokaz, da uspešnost podmorske vojne ni prenehala. Dne 7. maja je izjavil predsednik v plovstvenem odseku ameriških trgovskih zbornic: „Vse navedbe, ki jih beremo v časopisih o popuščanju podmorske vojne so samo želje in sanje.“ Državni tajnik je nadaljeval: Dan na dan potapljam 4—5 večjih ladij z dragocnimi tovari, četami, surovinami in živili in v doglednem času ententa ne more pričakovati, da bi nadomestila te ladje. Z vsakim ameriškim vojnikom, ki stopi na evropska tla raste potreba ladijskega prostora za okroglo 6 reg. ton na glavo, da se spravi vsak posamezni mož v Evropo in trajno za 3 registr. tone, da se vsak mož preskrbi z vsem potrebnim. Sovražno časopisje trobi v svet, da je podmorska vojna samo še neljuba sitnost. Taki zapljivi govori naših sovražnikov nas ne smejo premetiti. Jasno je, da mora pasti uspeh vojne podmorskih čolnov, če pade podmorski promet. Končnega uspeha pa more to ravno tako malo izpremeniti, kakor dejstvo, da izgubimo v posebno ugodnih razmerah morda enkrat nekaj več podmorskih čolnov, kakor navadno. Naša trdna volja za zmago, ki je vodila našo vojsko na zapadu od zmage do zmage, živi tudi v mornarici ter bo dala doseči tudi podmorski vojni stavljeni ji cilj. Ves proračun je bil v tretjem branju sprejet izvemši dve majhni postavki.

Politični utrinki.

Vzor katoliškega duhovnika.

Znana vojni kurat Letonja iz Kicarja pri Ptuj, ki je našega pokojnega urednika Linharta še po smrti na podli način črnil in psoval in katerega smo v predzadnji številki radi tega, nemu duhovniku nedostojnega čina prav pošteno za ušesa prijeli in vojaške oblasti priporočili, poslan je bil na bojišče, da si tam svojo maziljeno jugoslovansko glavo ob grmenju topov malo ohladi in da začenja tam izponavati Kristusove nauke o ljubezni do bližnjega.

Odgovornost voditeljev — v Italiji, pri nas.

Kakor poroča rimski uradni list, odstranilo se je iz službe generale Cadorna, Porro, Capello ter Cavaciocchi in se njim plačilo odstranilo. S tem podalo se je zadoščenje italijanskemu narodu za zgubljeno bitko, ko so se morale italijanske armade do Piave nazaj umakniti in se s tem odpovedati tolikanj zaželjenemu „odrešenju“ Trsta.

Pri nas smo čitali pred kratkim, da se je generalu Potioreku, zvišala penzija. Zakaaj, pač ne vemo, če si predočimo pod kakimi okolnostmi je bil Potiorek nadomeščen kot poveljnik od najvojvode Evgena.

Sedaj pa tudi pri nas zahteva ljudstvo pojasnila. O podatkih bitke ob Piavi, ki jih je ogrski minister Wekerle razpravljaval v zbornici, smo poročali. S tem pa ni zadosti, občnost hoče tudi vedeti, kdo je dogodke ob Piavi zakrivil in kaj se je zgodilo z istimi voditelji, ki so to zakrivil. Radi tega bodo skoraj vse stranke ob otvoritvi državnega zbora tozadavna vprašanja stavile.

Mi smo tudi mnenja, da mnogo več doseže, če se ljudstvu resnica, gola resnica poda, nego da se neljube dogodke prikriva ali

še okinča, kajti skozi resnico se dovede ljudstvo in državo do moralčne dvige.

Nemški kancler grof Hertling o položaju.

K.-B. Berlin, 11. julija. Glavni odsek državnega zbora se je danes zbral, da poslušala obvestila državnega kanclerja o političnem položaju. Veliko poslušalcev v dvorani je dokazovalo, s kako napetostjo so pričakovali Hertlingovih pojasnil. Navzoči so bili poleg kanclerja tudi vsi državni tajniki.

Grof Hertling je izjavil:

Spremembe v državnem tajništvu ne pomenijo spremembe politične smeri. Politiko vodi in je odgovoren za njo le državni kancler sam. Vstrajam popolnoma na prejšnjem političnem nazoru tako v notranji kakor v zunanji politiki. V notranji politiki sem popolnoma držal v kolikor je odvisno od moje volje, kar sem svoj čas objubil. Zavzel se bom za to, da se bodo tudi ostale moje obljube izvedle in da se bodo morebitne ovire odločno premagovale, na kar se gospodje lahko zanašate.

O zunanji politiki

sem tudi svoje stališče dne 29. novembra lanskega leta jasno označil. Gospodom sem povedal, da se držim stališča, izraženeega v cesarjevem odgovoru na papeževo noto od 1. avgusta lanskega leta. Miroljivo mišljenje, ki je prešinjalo odgovor, prešinja tudi mojo dušo; a pristavil sem, da za miroljivo pismo ne sme nuditi sovražniku prostega pisma za nadaljevanje vojne, da se ne bo vedelo, kdaj se bo končala.

In kaj smo doživeli? Medtem, ko se leta sem ne more dvomiti, da smo pripravljeni nuditi roko častnemu miru, smo do zadnjih dni poslušali hujskajoče govore sovražnih državnikov. Wilson zahteva vojsko do uničenja, in kar je povedal gospod Balfour, mora res pognati rdečico jeze vsakemu Nemcu v lice. Saj imamo čustvo za čast domovine, ne smemo dopuščati, da nas tako javno psujejo, ker se skriva za tem psovanjem volja, da nas uničijo. Dokler nas mislijo uničiti, moramo skupno z našim svobodnim ljudstvom vstrajati. Prepričan sem in vem, da hočejo do konca najširši krogi našega ljudstva vstrajati.

Dokler obstoji uničevalna volja naših sovražnikov, moramo vstrajati in vstrajali bomo, zaupajoč našim četam, našemu vojnemu vodstvu, vrlemu ljudstvu, ki tako čudovito prenaša težkoče in pomanjkanja, ki so mu naložena. Smer politike se torej čisto nič ne bode spremenila, ker moram pač tudi to povedati, ker če se kljub omenjenim sovražnim izjavam teh državnikov pokažejo kjerkoli resni pojavi v dosegu miru ali le prvi korak do iste-ga, ga gotovo ne bomo odklanjali, marveč bi se oprijeli resno mišljenih, izrecno naglašam: Resno mišljenih nagibov precej z resnobo.

Sicer ne zadošča, če pride ta ali drugi agent in pravi: Tu ali tam se more priti do mirovnih razgovorov — za to namreč gre, da nam poklicani zastopniki sovražnih veselil, ki so izrecno od njih vlad pooblašteni, namignejo, da so razgovori mogoči. Razgovori seveda pred vsem v ozkem krogu. Državniki pa, ki so do zdaj govorili, niso o taki možnosti prav ničesar povedali. Če se pokaže taka možnost, ako se pojavi resna naklonjenost miru na oni strani, se precej odzovemo, to se pravi: odklonili je ne bomo, marveč bomo govorili pred vsem v majhnem krogu. Povem Vam tudi lahko, gospodje, da ni to samo moje stališče, marveč da se z njim izrecno ujema tudi vrhovno vojno vodstvo, ker tudi vrhovno vojno vodstvo ne vodi vojske le zaradi vojske, marveč tudi vrhovno vojno vodstvo mi je povedalo, da kakor hitro se opaža na drugi strani resna volja do miru, moramo zadevo zasledovati.

O tem, kar sem povedal, Vas bodejo gotovo zanimala gotova vprašanja, ki nam jih sedanost vsiljuje. O teh vprašanjih so se v